

Силабус освітнього компоненту ОК17

Психологія управління

Назва дисципліни:	Психологія управління
Рівень вищої освіти:	Початковий рівень (короткий цикл)
Галузь знань:	01 Освіта
Спеціальність:	015.38 Професійна освіта. (Транспорт)
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Технології управління транспортними, логістичними та інформаційними системами
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3342
Рік навчання:	2
Семестр:	4 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування психологічної управлінської культури керівника, що дозволяє ефективно здійснювати організаційно-управлінську діяльність у професійній сфері діяльності.

Предметом вивчення є знайомство здобувачів освіти з психологічними проблемами та явищами, які мають місце у сфері управління, розглянуто психологічні причини, що лежать в основі зниження ефективності діяльності керівника. **Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:**

знайомство здобувачів освіти з теоретичними основами психології управління, з особливостями та правилами психології індивідуального стилю управління та управління поведінкою підлеглих, елементами психології управлінського спілкування та впливу тощо.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:
дисципліни гуманітарного та психолого-педагогічного циклу

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 1. Здатність здійснювати психодіагностику психофізіологічних особливостей учнів та враховувати їх результати при організації теоретичного і практичного навчання.

ФК 2. Здатність застосовувати знання та розуміння методів, форм навчання та виховання, прийомів педагогічного впливу, нормативних документів стосовно майбутньої діяльності, охорони праці.

ФК 4. Здатність ефективно розв'язувати професійно-педагогічні проблеми, завдання.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН 4. Установлювати власний соціальний статус і соціальний статус учасників спільної діяльності, використовуючи критерії класифікації суспільних об'єднань і рухів, визначати тип конкретного суспільного об'єднання та його місце в політичному житті держави на підставі аналізу результатів спостережень, використовуючи процедури соціологічного аналізу.

ПРН 10. Забезпечувати нормальний морально-психологічний клімат у колективі учнівської групи, виявляти та враховувати індивідуальні особливості учнів, використовувати методи психодіагностики міжособистісних стосунків у навчальній групі, визначати особливості психічного розвитку й педагогічного впливу на особистість майбутнього фахівця, створювати комфортне навчальне середовище.

ПРН 11. Уміти визначати вікові та індивідуальні особливості учнів, використовувати методи науково-педагогічних досліджень, види навчання, аналізувати документи, що висвітлюють зміст освіти, визначати умови реалізації принципів навчання, умови використання форм організації навчання, ефективно використовувати види, форми та методи перевірки знань учнів, напрямки та завдання виховного процесу, умови оптимального підбору та ефективного використання методів виховання.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Теоретичні основи психології управління	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Управління як соціальний феномен. Предмет науки управління та етапи її розвитку.	2	
	СР. Тенденції розвитку управлінської думки.	1	
2	ЛК 2. Психологія індивідуального стилю управління	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Керівництво й лідерство як соціальні феномени. Основні функції управлінської діяльності. Основні теорії лідерства.	2	
	СР Психологія індивідуального стилю управління.	2	
3	ЛК. Психологія управління поведінкою підлеглих	4	

	ПР (ЛР, СЗ) Особистість підлеглого як об'єкт управління. Соціалізація особистості підлеглого як соціальний феномен. Характеристика процесу адаптації підлеглих до умов організації.	2	
	СР. Теорії мотивації та їх характеристика. Типи мотивації.	1	
4	ЛК Психологія управлінського спілкування в діяльності керівника	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Спілкування як соціальний феномен. Особливості управлінського спілкування. Проблеми взаємного сприйняття в управлінському спілкуванні	2	
	СР. Ділова бесіда як форма управлінської праці. Особливості проблемних або дисциплінарних бесід.	2	
5	ЛК Психологія управлінського впливу в діяльності керівника.	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Сутність управлінського впливу керівника. Характеристика основних способів управлінського впливу.	2	
	СР Особливості аргументації в управлінській діяльності керівника. Методи корекції поведінки підлеглих у процесі управлінської діяльності	1	
6	ЛК Маніпулювання як метод психологічного впливу в управлінській діяльності	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Маніпулятивні техніки в управлінській діяльності. Механізми нейтралізації маніпуляцій і проблема психологічної безпеки в практиці управління персоналом.	2	
	СР Маніпулятивні «пастки».	2	
7	ЛК. Психологія управління груповими явищами та процесами в діяльності керівника	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Соціальна організація як об'єкт управління. Механізми групової динаміки в організації.	2	
	СР Феномени групової життєдіяльності. Розподіл ділових ролей в організації	1	
8	ЛК Психологія управління конфліктною ситуацією	4	
	ПР (ЛР, СЗ) Соціальна природа конфлікту. Причини виникнення конфліктних ситуацій в управлінській діяльності.	2	
	СР Управління конфліктною ситуацією в умовах спільної діяльності.	2	
Разом	ЛК	32	
	ПР (ЛР, СЗ)	16	
	СР	12	
	Екзамен 30	30	

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;
- 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій
- 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;
3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії,

«круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K_{\text{поточ}} = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{n},$$

де K – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю; $K_1, K_2, \dots, K_n$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю; n – кількість заходів поточного контролю. Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей; – «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою

контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів. **4** Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
 - за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.
- Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		

90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		

0–34	Неприйнятно		Ф	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)
------	-------------	--	---	---

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; – якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf). – у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Рекомендована література: (література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)

1. Беліченко А.Г., Воронкова В.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування. Навч. посібн. для ВНЗ. Львів : Магнолія, 2019. 312 с.
2. Березовська Л.І. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник / Л.І.Березовська, О.С.Юрков. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с.
3. Бондаренко В.В. Психологія управління: підручник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2020. 424 с.
4. Дербеньова Л. В. Етика та психологія ділових відносин : конспект лекцій. ІваноФранківськ: ІФНТУНГ, 2017. 68 с.
5. Карнегі, Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей. Харків : Промінь, 2001. 560 с.

6. Кравченко В.О. Організація праці менеджера. Навчальний посібник / Кравченко В. О., Пучкова С. І., Тупак С. М. Одеса: ОКФА, 2011. 230 с.
 7. Лунячек В.Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Х.: Магістр, 2015. 512 с.
 8. Психологія освітнього менеджменту: навч.-метод. посібник / укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 296 с.
 9. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 179 с.
 10. Угрин О. Г. Психологія управління: практичний посібник / О. Г. Угрин. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 164 с.
 11. Філософія освіти: навч. посіб. / Т.Андрущенко, В. Бех, Ю. Бех, М.Бойченко та ін. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. 329 с. 137.
 12. Хавкіна Л.М. Іміджологія: навчально-методичний посібник для студентів. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2013. 64 с.
 13. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 492 с
- Додаткові джерела:**
1. Проскуріна О.О., Ладига О.І., Ладига Л.І. Політична конфліктологія. Луганськ: ЛНУ ім. Т.Шевченка, 2012. 351 с.
 2. Токар П.В. Конфліктологія: курс лекцій. Ужгород, 2001. 184 с.
 3. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів. навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 175 с.

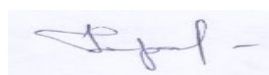
Інформаційні ресурси: 1. Про вищу освіту : Закон України 1556-VII від 01.07.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> 2. Про освіту: Закон України 2145-VIII від 25.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> 3. Про повну загальну середню освіту : Закон України 463-IX від 16.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Розробник (розробники) силабусу
проф. БОНДАРЕНКО В.

навчальної дисципліни

Гарант освітньо-професійної
доц. ГЕРАСИМЧУК Т.

програми

Завідувач кафедри

проф. БОНДАРЕНКО В.